

Fag: Samfunnsfag

Skoleåret: 2016-17

Klassetrinn: 6.klasse

Lærer: Brita L. Sørensen

<u>Uke</u>	<u>Emne</u>	<u>Kompetansemål</u>	<u>Læremål</u>	<u>Grunnleggende Ferdigheter</u>	<u>Metoder</u>	<u>Vurdering</u>
33 – 38	Bli kjent med faget og boka. Naboer i Nord	<i>Geografi:</i> - Bruke atlas, hente ut informasjon fra papirbaserte temakart og digitale karttjenester og plassere nabokommunene, fylkene i Norge, de tradisjonelle samiske områdene og de største landene i verden på kart. - Forklare sammenhenger mellom naturressurser, næringer, bosted og levevis. - Gjøre greie for hovedtrekk ved samiske samfunn i dag	- Eleven skal kunne plassere land og havområder på kartet - Eleven skal plassere de viktigste byene, elvene og fjellene på kartet - Eleven skal kunne beskrive landskap og klima i Norden	<i>Muntlige ferdigheter:</i> - Presentere faglig arbeid i diskusjoner - Samtale om sine egne og andres presentasjoner <i>Skriftlige ferdigheter:</i> - Skrive ned faktasetninger, nøkkelord fra fagtekster <i>Leseferdigheter:</i> - Behandle og bruke variert informasjon fra globus og kart - Lese fagtekster <i>Digitaler</i>	- Midgard 6 s.4-27 - Bli kjent med fagets inndeling og boka oppbygning. - Kopieringsoriginal 1-12 - Digitale hjelpemidler www.lokus123.no/midgard - Gjøre oppgaver fra boka - Holde læresamtaler - Lese kart - Quiz	- Fortløpende vurdering av elevens egeninnsats. - Samarbeidsegen skaper - Exit-lapper - A, B, C, D-lapper

				<i>ferdigheter:</i> - Lage powerpoint <i>Regneferdigheter:</i> - Lese kart i målestokk		
39 – 45	Vår verdensdel Alt.uke 41 og 43	<i>Geografi:</i> - Bruke atlas, hente ut informasjon fra papirbaserte temakart og digitale karttjenester og plassere nabokommunene, fylkene i Norge, de tradisjonelle samiske områdene og de største landene i verden på kart. - Forklare sammenhenger mellom naturressurser, næringer, bosted og levevis. - Sammenligne og påvise likheter og forskjeller mellom land i Europa og land i andre verdensdeler.	- Eleven skal kunne plassere land og havområder på kartet - Eleven skal kunne plassere de viktigste byene, elvene og fjellene på kartet. - Eleven skal kunne beskrive landskap og klima Europa. - Eleven skal kunne sammenlikne og vise likheter og ulikheter mellom landene i Europa.	<i>Muntlige ferdigheter:</i> - Presentere faglig arbeid i diskusjoner - Samtale om sine egne og andres presentasjoner <i>Skriftlige ferdigheter:</i> - Skrive ned faktasetninger, nøkkelord fra fagtekster <i>Leseferdigheter:</i> - Behandle og bruke variert informasjon fra globus og kart - Lese fagtekster <i>Digitaler ferdigheter:</i> - Lage	- Midgard 6 s.28-55 - Kopieringsoriginal 13-23 - Digitale hjelpemidler www.lokus123.no/midgard - Gjøre oppgaver fra boka - Holde læresamtaler - Lese kart - Lage powerpoint - Quiz	- Fortløpende vurdering av elevens egeninnsats. - Samarbeidsegen skaper - Exit-lapper - A, B, C, D-lapper

				powerpoint - Søke etter informasjon, utøve kildekritikk og nettvett og velge ut relevant informasjon om faglige tema <i>Regneferdigheter:</i> - Lese kart i målestokk		
46 – 48	På spor etter fortida	- Utforske ulike kilder, illustrere hvordan de kan gi ulik informasjon om fortiden, og forklare hvordan historikere bruker de til å lage historiske fremstillinger.	- Eleven skal kunne forklare hva en historisk kilde er, og gi eksempler på hva som kan være kilder. - Eleven skal kunne gi eksempler på hvordan forskerne bruker kilder til å finne ut noe om fortida - Vite hva vi må være oppmerksomme på	<i>Muntlige ferdigheter:</i> - Presentere faglig arbeid i diskusjoner - Samtale om sine egne og andres presentasjoner <i>Skriftlige ferdigheter:</i> - Skrive ned faktasetninger, nøkkelord fra fagtekster <i>Leseferdigheter:</i> - Behandle og bruke variert	- Midgard 6 s.54-65 - Kopieringsoriginal 24-26 - Digitale hjelpemidler www.lokus123.no/midgard - Gjøre oppgaver fra boka - Holde læresamtaler - Søke etter informasjon på internett - Skrive ned nøkkelord/setninger/sammenheng - Quiz	- Fortløpende vurdering av elevens egeninnsats. - Samarbeidsegen skaper - Exit-lapper - A, B, C, D-lapper

			e på når vi undersøker en historisk kilde.	informasjon fra globus og kart - Lese fagtekster <i>Digitaler ferdigheter:</i> - Søke etter informasjon, utøve kildekritikk og nettvett og velge ut relevant informasjon om faglige tema <i>Regneferdigheter:</i> - Regne ut hvor lenge siden noen kilder er fra		
49 – 2	Europa i middelalderen	- Bruke begrepet periode og vise sammenhenger mellom fortida og nåtida ved å plassere en rekke historiske hendelser på en tidslinje. - Utforske ulike kilder, illustrere hvordan de kan gi ulik informasjon om fortiden, og forklare hvordan historikere bruker dem til å lage historiske framstillinger.	- Eleven skal kunne fortelle om hvordan livet var på landet og i byene i middelalderen. - Eleven skal kunne gi eksempler på forskjellige	<i>Muntlige ferdigheter:</i> - Presentere faglig arbeid i diskusjoner - Samtale om sine egne og andres presentasjoner <i>Skriftlige</i>	- Midgard 6 s.66-93 - Kopieringsoriginal 27-33 - Digitale hjelpemidler www.lokus123.no/midgard - Gjøre oppgaver fra boka - Holde læresamtaler - Søke etter informasjon på internett - Skrive ned nøkkelord/setninger/samme	- Fortløpende vurdering av elevens egeninnsats. - Samarbeidsegen skaper - Exit-lapper - A, B, C, D-lapper

		- Skape fortellinger om mennesket i fortiden og bruke dem til å vise hvordan mennesket tenker og handler ut fra samfunnet vi lever i. - Gjøre greie for sentrale trekk ved tidsepokene mellomalder, renessanse og opplysningstid i Europa, og diskutere grunner til denne tidsinndelingen.	levevis for rike og fattige, menn og kvinner. - Eleven skal kunne beskrive hvordan samfunnet var organisert i middelalderen. - Eleven skal kunne gi eksempler på hvordan Europa ble påvirket av arabisk kultur.	<i>ferdigheter:</i> - Skrive ned fakta setninger, nøkkelord fra fagtekster og forståelig for andre - Presentere resultater av eget arbeid tydelig <i>Leseferdigheter:</i> - Lese og samle informasjon fra oppslagsverk aviser og internett og vurdere dette kritisk - Lese fagtekster <i>Digitaler ferdigheter:</i> - Lage powerpoint - Søke etter informasjon, utøve kildekritikk og nettvett og velge ut	ndrag - Quiz	
--	--	---	---	--	---	--

				relevant informasjon om faglige tema <i>Regneferdigheter:</i> - Lage tidslinje		
3 – 7 Vinterferie uke 8	Middelalderen i Norge	- Bruke begrepet periode og vise sammenhenger mellom fortida og nåtida ved å plassere ei rekke historiske hendinger på ei tidslinje - Skape fortellinger om mennesker i fortida og bruke de til å vise hvordan mennesker tenker og handler ut ifra samfunnet de lever i. - Fortelle om hovedtrekk ved samfunnsutviklinga i Norge fra vikingtida til slutten av dansketida, og gjøre nærmere greie for et sentralt tema i denne perioden - Fortelle om sentrale trekk ved kulturen og levemåtene til samene fra vikingtiden til slutten av dansketiden, og om forholdet deres til statene på Nordkalotten i denne perioden	- Eleven skal kunne fortelle om når middelalderen begynte og sluttet - Eleven skal kunne gi eksempler på hvordan folk levde i Norge i middelalderen - Eleven skal kunne fortelle om hvordan Norge ble styrt i middelalderen - Eleven skal kunne fortelle om samenes levevis i denne perioden.	<i>Muntlige ferdigheter:</i> - Presentere faglig arbeid i diskusjoner - Samtale om sine egne og andres presentasjoner <i>Skriftlige ferdigheter:</i> - Skrive ned faktasetninger, nøkkelord fra fagtekster <i>Leseferdigheter:</i> - Lese og samle informasjon fra oppslagsverk aviser og internett og vurdere dette kritisk - Lese	- Midgard 6 s.120 - 141 - Kopieringsoriginal Digitale hjelpemidler - www.lokus123.no/midgard - www.uib.no/bmu/utstil/middel.htm - www.stavkirke.info - http://www.arild-hauge.com/kirker.htm - http://www.heddalstavkirke.no/ - www.nidarosdomen.no Film på NRK Skole om Bergen i middelalderen. Andre relevante bøker: <i>Snorres Kongesagaer – Heimskringla</i> <i>Ascheougs norgeshistorie bind 3</i>	- Fortløpende vurdering av elevens egeninnsats. - Samarbeidsegen skaper - Exit-lapper - A, B, C, D-lapper

				fagtekster <i>Digitaler ferdigheter:</i> - Søke etter informasjon, utøve kildekritikk og nettvett og velge ut relevant informasjon om faglige tema <i>Regneferdigheter:</i> - Lese tidslinje		
9 – 13 Påskeferie uke 14	Vikingtida	- Bruke begrepet periode og vise sammenhenger mellom fortida og nåtida ved å plassere ei rekke historiske hendelser på ei tidslinje. - Skape fortellinger om mennesker i fortida og bruke de til å vise hvordan mennesker tenker om handler ut ifra samfunnet de lever i. - Utforske ulike kilder, illustrere hvordan de kan gi ulik informasjon om fortida, og forklare hvordan historikere bruker de til å lage historiske fremstillinger.	- Eleven skal kunne beskrive når det var vikingtid i Norge. - Eleven skal kunne gi eksempler på hvordan folk levde, og hvordan samfunnet ble styrt i vikingtida. - Eleven skal kunne fortelle om vikingenes	<i>Muntlige ferdigheter:</i> - Presentere faglig arbeid i diskusjoner - Samtale om sine egne og andres presentasjoner <i>Skriftlige ferdigheter:</i> - Skrive ned faktasetninger, nøkkelord fra fagtekster <i>Leseferdigheter:</i> - Lese og	- Midgard 6 s.94-119 - Kopieringsoriginal 34-39 Digitale hjelpemidler - www.lokus123.no/midgard - www.yorkarchaeology.co.uk - www.lofotr.no - http://www.khm.uio.no/besok-oss/vikingskipshuset/ - Film om vikingtid - Besøke vikinggården på Avaldsnes. Om mulig Andre bøker:	- Fortløpende vurdering av elevens egeninnsats. - Samarbeidsegen skaper - Exit-lapper - A, B, C, D-lapper

		- Fortelle om hovedtrekk ved samfunnsutviklinga i Norge, fra vikingtid til slutten av dansketiden, og gjøre greie for et sentralt tema fra denne perioden.	- kontakt med andre deler av Europa gjennom vikingferder, handelsreiser og utvandring. Eleven skal kunne gi eksempler på hvordan vi kan vite noe om det som skjedde i vikingtida.	- samle informasjon fra oppslagsverk, aviser og internett og vurdere dette kritisk - Lese fagtekster <i>Digitaler ferdigheter:</i> - Søke etter informasjon, utøve kildekritikk og nettvett og velge ut relevant informasjon om faglige tema <i>Regneferdigheter:</i>	<i>Snorres kongesagaer (Snorre Sturlasson)</i> <i>Eddadiktningen- den eldre og yngre</i> <i>Den store boken om norrøne guder (Tor Åge Bringsverd)</i>	
15 – 17	Prøv deg som samfunnsforsker.	- Velge et tema, forme spørsmål og kaste lys over de ved å bruke ulike kilder. - Elevene skal kunne gjøre sin egen undersøkelse.	- Eleven skal kunne gjøre sin egen undersøkelse: Velge et tema, forme et spørsmål og samle informasjon som kan gi	<i>Muntlige ferdigheter:</i> - Presentere faglig arbeid i diskusjoner - Samtale om sine egne og andres presentasjoner	- Midgard 6 s.142-151 - Kopieringsoriginal 49-51 - Digitale hjelpemidler www.lokus123.no/midgard - Gjøre oppgaver fra boka - Holde læresamtaler - Søke etter informasjon på internett - Skrive ned	- Fortløpende vurdering av elevens egeninnsats. - Samarbeidsegen skaper - Exit-lapper - A, B, C, D-lapper

			svar på spørsmålet. - Eleven skal kunne presentere resultatene fra undersøkelsen for andre	<i>Skriftlige ferdigheter:</i> - Skrive ned fakta setninger, nøkkelord fra fagtekster <i>Leseferdigheter:</i> - Lese og samle informasjon fra oppslagsverk aviser og internett og vurdere dette kritisk - Lese fagtekster <i>Digitaler ferdigheter:</i> - Søke etter informasjon, utøve kildekritikk og nettvett og velge ut relevant informasjon om faglige tema <i>Regneferdigheter:</i> - Sette inn resultater fra	nøkkelord/setninger/samme ndrag - Quiz	
--	--	--	---	--	---	--

				undersøkelser		
18 – 21	Demokrati og valg	- Gjøre greie for hva et samfunn er, og reflekter over hvorfor mennesker søker sammen i samfunn. - Forklare forskjeller mellom å leve i et demokrati og i et samfunn uten demokrati, og gjøre greie for de viktigste maktinstitusjonene i Norge.	- Eleven skal kunne forklare hva demokrati og ytringsfrihet er - Eleven skal kunne gjøre greie for hvordan Norge styres - Eleven skal kunne beskrive forskjeller mellom å leve i et demokrati og i et diktatur.	<i>Muntlige ferdigheter:</i> - Presentere faglig arbeid i diskusjoner - Diskutere med hverandre <i>Skriftlige ferdigheter:</i> - Skrive ned faktasetninger, nøkkelord fra fagtekster <i>Leseferdigheter:</i> - Lese og samle informasjon fra oppslagsverk, aviser og internett og vurdere dette kritisk - Lese fagtekster <i>Digitaler ferdigheter:</i> - Lage powerpoint <i>Regneferdigheter:</i> -	- Midgard 6 s.154-175 - Kopieringsoriginal 52-55 - Jobbe i grupper for å bli bedre kjent med de ulike partiene. - Veggaviser. - Quiz - Vi gjennomfører et «valg» i klassen slik at elevene kan få erfare et valg.	- Fortløpende vurdering av elevens egeninnsats. - Samarbeidsegen skaper - Exit-lapper - A, B, C, D-lapper

22 – 24	Bare jeg er jeg	- Samtale om variasjon i seksuell orientering i tilknytning til kjærlighet, samliv og familie - Beskrive roller i sin egen hverdag og undersøke hvilke forventninger som knytter seg til disse rollene. - Samtale om hva vi mener med identitet og kultur, kjenne igjen kulturelle symboler og lage en visuell presentasjon av de.	- Eleven skal kunne samtale om hva som påvirker oss til å bli den vi er, hjemme og ut - Eleven skal kunne gi eksempler på ulike måter å leve sammen - Eleven skal kunne forklare hva det vil si å være heterofil og homofil - Eleven skal kunne gi eksempler på hvordan ulike kulturer kan påvirke hverandre.	<i>Muntlige ferdigheter:</i> - Presentere faglig arbeid i diskusjoner - Samtale om sine egne og andres presentasjoner <i>Skriftlige ferdigheter:</i> - Reflektere over meningsinnholdet i tekster, bilder, film og gjenstander <i>Leseferdigheter:</i> - Lese og samle informasjon fra oppslagsverk aviser og internett og vurdere dette kritisk - Lese fagtekster <i>Digitaler ferdigheter:</i>	- Midgard 6 s.176-197 - Kopieringsoriginal 56-60 - Digitale hjelpemidler www.lokus123.no/midgard - Etiske levereregler i kristendommen Kapittelet legger særlig vekt på samtale og diskusjon som arbeidsform. Film: Undervisningsvideo «Familien». 6 episoder av 30 min. om forskjellige familier og familiesammensetninger i Norge. Står i hylla på lærerværelset. Undervisningsvideoen «Jeg har to land». 5 episoder av 15 minutt om ti år gamle Adrian, som har både tyrkisk og norsk bakgrunn. Står i hylla på lærerværelset. Undervisningsvideoen «Gutta boys». 7 episoder på 20-30 min om fire gutter på 12 år. Står i hylla på lærerværelset. I alle disse tre seriene kan en velge ut enkelte episoder en vil se, en må ikke se de i sammenheng av hverandre.	- Fortløpende vurdering av elevens egeninnsats. - Samarbeidsegen skaper - Exit-lapper - A, B, C, D-lapper - Repetisjonsquiz
---------------	--------------------	--	--	--	---	---

				- Lage powerpoint <i>Regneferdigheter:</i> -	- Gjøre oppgaver fra boka - Holde læresamtaler - Søke etter informasjon på internett - Quiz	
25 – 26	Repetisjon , evaluering og gjennomgang av stoff som evt. ikke er tatt til nå.			<i>Muntlige ferdigheter:</i> - Presentere faglig arbeid i diskusjoner - Samtale om sine egne og andres presentasjoner <i>Skriftlige ferdigheter:</i> - Skrive ned faktasetninger, nøkkelord fra fagtekster <i>Leseferdigheter:</i> - Lese og samle informasjon fra oppslagsverk aviser og internett og vurdere dette kritisk - Lese fagtekster	- Gjøre oppgaver fra boka - Holde læresamtaler - Søke etter informasjon på internett - Quiz	- Fortløpende vurdering av elevens egeninnsats. - Samarbeidsegen skaper - Exit-lapper - A, B, C, D-lapper - Repetisjonsquiz - Som elevene lager selv - Som læreren lager

				<i>Digitaler ferdigheter:</i> - Lage powerpoint <i>Regneferdigheter:</i> - Lese kart i målestokk		
--	--	--	--	---	--	--